فاكسه شيعرێك
بۆ شەهيدى نەمر (ئاسۆى دەلاك)
سەلاح جەلال
ئێره كوێيه؟! ئەوێ كوێ بو؟!
ئەم هێمايانه لەسڕينەوەى بونەوه رەنگ كراون
فەزا شێوەى ساواى گۆڕستانى تۆفانێكه
زەمەن بون و ناونيشانى ونكردووه؟
لەچى نەفخێكايه گەردون ؟
دەست و پەنجه هەورى هەتاييان پێكهێناوه
ئێرەو ئەوێ بانگەشەى گريەو گڕوگاڵە
موروى ئاودارى وێنەو روخسارو مۆرەغەيه
ئێرەو ئەوێ دەيان سەدەى چركەييه
پانۆراماى فيلمێكه سەدان هەورى تيا گڕاوه
ئەو ساتەيه بوركانەكان تەقينەوه
ئەستێره رەشه رەمزى مەرگى ناكاتى گرتەوه..
***
هاتين هاتين ئێرەو ئەوێ ناونيشانى ئەوانه بو
ئێستاو سبەى شقارتەيەكى ئەتۆمى بون
درەخت به رۆحەوه گەڵاى دەگرت
بەدەم گەردەلولى زەمەنەوه پيت پيت هات و
لەجوگرافياى شاره هەنگى گەردونەوه
خوێن و عارەق و فرمێسك و تێكەڵاو بون
بەشاراى هەزارەها جەستەى سور پۆش
ناوى يەكيتيان مۆر كرد
***
هاتين لەخەڵوزانى كەوتنه خوارەوەى ئەستێرەوه
بەسيبرياى شەوەزەنگى زەمەنەوه كەوتينه رێ
ئێرەو ئەوێ زمانى دڵدارانى خۆڵەمێش بو
ئێسك و پروسك بون به بێزمانى بون و نەبون
لەسەر تاشەبەرد و كانى و لوتكه بون بەدەنگێك
مۆسيقاى(كوردوستان) يان خسته لێدان
***
هاتين هاتين لەو زەمەنەى با رەمزى دڵدارى بو
فەزا بەبونى مەرگەوه عيشقى پەپولەى دەكێشا
هەزاران شەو شەوێك بونه هێلكه
وێنەى بونيان بۆ رێى مەرگەسات رەنگ دەكرد
مەل و دڵدار بەشەپۆلى گەردەلولەوه كەوتنه سەر كۆچ
خۆڵ و جەسته بون بەكافرۆشى گەردون
فەزا به ئەتۆمى هەناسەوه تابلۆى مردنى دەكێشا

****
هاتین لەسەفەرێك ئەفسانەی بونمان شتەوە
سروشت بەتەنافی تەرمی باوە ئاواڵە بو
دەسرازەو گەلای مەرگ نیشانە بون
ئاسمانی بون بەخوێن چڕان شەفەقی گرت
رۆح دۆژە تونێلی بونی دەبڕی
لقو چڵی درەخت بەبانگەشە سەوز ببون..
بەگەڵاوە دۆڵ و دەشت و کۆڵانی شاریان پڕدەکرد :
شۆڕشی نوێ بێشکەی کۆرپەڵەی رادەژەند !!
***
هاتین هاتین لەجێماوەو رەمزو نیشانەی بێ زمانی
تا زمانێك لەسڕینەوە وەربگرین
تەن و مادەو ئاماژەو بون خۆڵەمێش بون
رۆژو شەوو چرکە بە مەرگەسات گرێ دەدرا
خۆر لەسپێدەو ئاوابونا تێکەڵ ببو
زمانمان گەڵای سەوزی یەکێتی بو
حەرف و وشەیش نیشتمانی کوردستان بو
***
هاتین هاتین لەتونێلی هەزار شەوە
بۆ زمانێك لە خۆڵەمێشی ئەوو ئەوانەوە
لەجێماوەی هەمو سەراب و وێنەیەك
لەکوژاوەی هەمو هەناسەو جەستەیەك
گەردەلولی مێژوی بونمان لەتونێلەکانا بڕی
تا رۆمانی شیرە خۆرەی شیمیا باران لە چاپ بدەین
*****
هاتین..هاتین لە رۆژگاری قفڵە بونا..
زەمەن بەگڕی رۆح ئەڵقە دەدراو!!
تیشکی ئەتۆم جەستەو زمانی دەپۆشی
هەتاو لەژێر هەوری مەرگەوە دەردەکەوت
وڵات پۆپەشمینی رۆحبارانی لەخۆ دەگرت
هەمو تەن و مادەو بونێك دەتوایەوە
رەگ و شوێنەوار و ناوو نیشان
روپۆی فەزا ببوە سنوری ناکاتە
چاو بەروانین کوێر دەبووەوەو
هەناسەیش لەژیانەوە دەکوژایەوە
دایك بەکۆرپە نامۆ بو
کۆرپە بۆنی دایکی بە خەردەلەوە دەدیەوە
زمان لەبورکانی وشەی مەرگا بو بەمێژو
رەمزی ئەوان زەمەنی لە نازەمەنا نوسیەوە
*****

هاتین هاتین لەو رۆژگارە ئەفسونیەوە
بۆ خۆڵە پەتانێی گزنك
پیتی ناومان بە توێخە پێ بەردی سەرە رێی مۆر دەكرد
ئێسك بە ژەنگی بزمارەوە ببووە بورجێكی ناوەختە
جەستە بە تیزابەوە یاقیق دەبو
ژەنگە بزماری سەر ئێسك كوژاوەكانی نوسییەوە
هەزارەها تاشەبەردی رەنگە مێشك
ملوێنەها دەست و پەنجەو و مۆرەغە و چاو
بەئاپورای مەلی تراژیدیا زمانیان گرت:
رۆمانی بون لەتاریكخانەی مەرگەوە بو بە وێنە
بەدرەختی مۆرەغەوە گەلای گزنگ لەچاپ درا
وێنەی پۆلێك پێشمەرگەی سیبریا بون
***
هاتین هاتین لەدارستانی رۆحەوە زمانمان گرت
حەرف و وشە لەتوانەوەو مەرگەساتا نیشانە بون
زمان لەمەرگەوە نوسرا:
زەریای وێنە روخساری بەر تەلێكسی شۆریەوە
ساتەوەختێكی ناوەختە زەمەنی گۆڕی بەتەلێكس
قەسابخانەی كارەبایی جەستەمی گرت
كەلەبچەكەم بو بە مقەستی مێژوبڕ
زەریای روانینی كردەوە:
دەستم بەگۆچانەكەی مام جەلالەوە مۆمیا بو..
بەبانگەشە هەمو گوێیەكی پڕ دەكرد:
تێكۆشەران بۆ رزگاری گیان بەخت كەن.
چاوم لێ بو وێنەی تۆفانی وەك جاران دەگرتەوە
لەقەندیلەوە بریسكەی دا
بەرۆحی هەزارەهاوە موتوربە بو
بەدەشت و كێوو سارایا تۆوچەن كرا
بو بە هەزارەها داری سێوو سیدرەو زەیتون
***
فەزا لە هەورێكی ئەفسانەیی بو بە چیا
بو بەدەشتێك لە تۆوی روحی هەڵوەریو
پێشمەرگەی شاخ زمانی هەنگیان داهێنا
داستانی ئەلیازەو هۆمیرۆسیان دەنوسییەوە
پەتی سێدارەم پەلكە زێرینەی زەمەنی گرت
گیانم بەقەندیلەوە مۆمیا بو
رۆح و جەستە بەگڕی فڕۆكە دەسوتان
ئەوە جەستەی شەهیدێك بو
ئەوەیش هۆمیرۆسێكە لەناو گۆڕەپانی شارا
مێشكی بەزرێپۆشەوە رەنگ بووە

***
ئێرەو ئەوێ بون بە مۆسیقای گەردونی
رۆحم بوبە موتوربەی هاوارو دەنگ
روانین لەلوتکەی نەمرانەوە هەڵدەفڕی:
گوێم بەئێزگەی دەنگی کودستان سیواخ درا
هۆرەو بانگەشەی دواهەناسە فەزای پۆشی
جەللادەکان لە شەپۆلی گریەو ئەسرینا دەتوانەوە
پەتی سێدارەم بو بە یاقیق و مرواری
لەگەڵ دوا ساتی جیڤارا رۆحم تەرییی مەرگ کرد
ئەوە غاندی و ماندێلا بون سڵاویان کرد
تابوتەکەم بە خۆرێکی ناوەختەوە رەنگاڵە بو
ئاوێنەی مەرگ پیت پیت نوسی
ئا س ۆ ی دە لا ك
******
ئەو ساتە بو مێژو گێژاوێکی لە پشتە مێژووەوە هێنا
هەناسەی با هەوری یەکێتی رەنگاڵە کرد
فۆتۆی تێزابی سەرجەستەم هەڵدەکفاو
بون بە زەریای تاریکخانەی سەدان فیلمی گەردەلول
جامانەکەم پێشمەرگایەتی مۆرکردو
رەنگو روانین بو بە چیایەکی سەوز.....
لەناو فەزای رۆح چڕانا
خوێنی مێژو رەنگاڵە بو
لە زێر تیزابی شۆڕشدا توایەوەو
لەگەڵ سەدان جەستەی تەریوی رێبەندان
وەك کەفی رۆح شورای رۆحبارانیان سازاند
بۆ یەکیتی نیشتیمانی بون بە هەورو
لەقەندیل و جافایەتی و خاکی توانەوە رۆحا
لەتۆو بارانی شۆڕشەوە بون بە مۆمدان
مۆمدان بو بە گزنگێکی خۆکرد
بەرۆمانی وێنەییەوە جوگرافیای گرت
ئێرەو ئەوێ بون بە تاریکخانەی وێنە
وێنەی من و هەزارەها گەڵای بەربای
لەگزنگی نەخشەی بونی نەتەوەیا شۆرییەوە
بەشێکی لەرۆژنامەی کوردستانی نوێ پاشکۆی ئەدەب و هونەر ژمارە 7580 لە رۆژی پێنج شەمە 2018/5/26دا بلاوبۆتەوە. هەردو بەشەکەی لەکوفاری دیوان ژمارە 25 لە 2023/6/26 دا بلاوبۆتەوە.